

Faunabeheerplan Vrijstelingen 2017-2020

Faunabeheereenheid Limburg

Faunabeheerplan Vrijstelingen 2017-2020

Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Faunabeheereenheid Limburg.

Faunabeheereenheid Limburg
Postbus 960
6040 AZ Roermond
0475-381733
info@fbelimburg.nl
www.faunabeheereenheid.nl

Het werk van de Faunabeheereenheid Limburg
wordt mogelijk gemaakt door

provincie limburg

<i>Inhoudsopgave</i>	<i>Pagina</i>
VS-0 Faunabeheerplan Limburg Vrijstellingen.....	4
VS-1 Inleiding	4
VS-2 Wettelijk kader	4
VS-3 Gecoördineerd beheer.....	8
VS-4 Maatschappelijke inbedding	10
VS-5 De Grondgebruiker & de Jachthouder.....	10
VS-6 Naleving van het plan	11
VS-7 Jacht, Beheer & Schadebestrijding in Natura 2000 gebieden.....	11
VS-8 Analyse & Conclusie.....	11
VS-9 Literatuur / Bronnen.....	12

VS-0 Faunabeheerplan Limburg Vrijstellingen

VS-1 Inleiding

Dit Faunabeheerplan Limburg Vrijstellingen is opgesteld om te voldoen aan de eisen gesteld in de Wet natuurbescherming (Wnb) in deze.

Onder de Flora- en faunawet vielen handelingen in het kader van schadebestrijding op basis van landelijke Vrijstellingen (verder te noemen Landelijke Vrijstelling) buiten de verantwoordelijkheid van de Faunabeheereenheden. In de Wet natuurbescherming wordt nu echter aangegeven dat alle handelingen op basis van een Landelijke dan wel Provinciale Vrijstelling een maatschappelijk verankering dienen te hebben. De Vrijstelling dient gezien te worden in relatie met overige handelingen in het kader van Jacht, Beheer & Schadebestrijding. Hiertoe zal in dit faunabeheerplan de relatie tussen de diverse handelingen worden beschreven.

Handelen op basis van een Vrijstelling is vanuit de Vogelrichtlijn alleen toegestaan indien de soort op niveau wordt gehouden. Voor soorten vallend onder de Habitatrichtlijn geldt dat ingrijpen op basis van een Vrijstelling alleen is toegestaan als de gunstige staat van instandhouding niet in het gedrang komt. Op basis van vermeld onderzoeksrapport wordt wat dat betreft in het onderhavige faunabeheerplan van het volgende uitgegaan:

“Daarbij is wel de vraag wat een populatie is, omdat dit bepaalt op welk schaalniveau de gunstige staat van instandhouding voor HR-soorten moet worden gegarandeerd. Vanuit de ecologie is het verdedigbaar om hierbij uit te gaan van de netwerkpopulatie. Voor andere soorten (vanuit nationaal oogpunt beschermde soorten) wordt de Vrijstelling getoetst op het effect op de landelijke staat van instandhouding; hiervoor geldt dus dat de soort landelijk niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dit gevaar loopt” (Vos, C. et al, 2016; pp52).

VS-2 Wettelijk kader

Er zijn 6 diersoorten (*Canadese Gans, Houtduif, Kauw, Konijn, Vos en Zwarte Kraai*) in artikel 3.1 van het *Besluit natuurbescherming* aangewezen als vallend onder de Landelijke Vrijstelling. In de toelichting bij het besluit is de onderbouwing opgenomen. In de *Regeling natuurbescherming* is ten aanzien van deze soorten een Vrijstelling opgenomen. Nu er sprake is van een landelijke Vrijstelling, geldt deze ook voor de provincie Limburg voor de genoemde 6 diersoorten.

In de Wijzigingsverordening Hoofdstuk 3 Natuur van de *Omgevingsverordening Limburg 2014* (GC03) is ten aanzien van de Provinciale Vrijstellingen het volgende opgenomen:

“Paragraaf 3.8 Vrijstellingen beschermde diersoorten

Artikel 3.8.1 Vrijstelling bestrijding schadeveroorzakende dieren

- 1. Als soorten als bedoeld in artikel 3.15, derde lid, van de Wet natuurbescherming worden aangewezen de soorten genoemd in bijlage I van deze paragraaf.*
- 2. In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is het de grondgebruiker toegestaan om de in bijlage I van deze paragraaf aangewezen soorten opzettelijk te doden, te vangen, en hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen op de door hem gebruikte gronden, dan wel in of aan door hem gebruikte opstallen, ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade op deze gronden, in of aan deze opstallen, of in het omringende gebied.*
- 3. De in het tweede lid genoemde Vrijstellingen worden verleend ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.*
- 4. Uitvoering van de in het tweede lid bedoelde handelingen vindt plaats overeenkomstig het door Gedeputeerde Staten op grond van artikel 3.12, zevende lid, van de Wet natuurbescherming goedgekeurde faunabeheerplan.*

5. Aan de Vrijstellingen zijn de volgende beperkingen en voorschriften verbonden:

a. de Vrijstellingen gelden enkel voor het gebruik van de in bijlage I bij de betreffende soort genoemde middelen en onder de hierin genoemde voorschriften en beperkingen;

b. indien de grondgebruiker in overeenstemming met artikel 3.15, zevende lid, van de Wet natuurbescherming de Vrijstelling door een ander laat uitoefenen, dient die persoon gedurende die uitoefening de door de grondgebruiker afgegeven schriftelijke en gedagtekende toestemming bij zich te dragen en op eerste vordering van een daartoe bevoegde ambtenaar ter inzage te geven.

6. Gedeputeerde Staten kunnen de werking van dit artikel geheel of gedeeltelijk opschorten indien bijzondere weersomstandigheden hier naar hun oordeel aanleiding toe geven.

Artikel 3.8.2 Vrijstelling bestrijding overlast door dieren binnen bebouwde kom door gemeenten

1. Als soorten als bedoeld in artikel 3.16, derde lid, van de Wet natuurbescherming worden aangewezen de soorten genoemd in bijlage II bij deze paragraaf.

2. In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is het aan gemeenten toegestaan om van de in bijlage II aangewezen soorten ten behoeve van het bestrijden van overlast de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen binnen de bebouwde kom der gemeenten.

3. Gemeenten kunnen de overlastbestrijding bedoeld in het tweede lid laten uitvoeren door eigen medewerkers of laten uitvoeren door anderen.

4. De in het eerste lid genoemde Vrijstellingen gelden enkel onder de in bijlage II genoemde voorschriften en beperkingen.

Bijlage I bij paragraaf 3.8 : Bestrijding schadeveroorzakende dieren

- o Veldmuis
- o Molmuis

Voorschriften

1. Het doden van veldmuizen en molmuizen vindt plaats met behulp klemmen of met een Rodenator.

2. Het gebruik van klemmen die niet direct dodelijk zijn, zoals pootklemmen, is niet toegestaan.

3. Het opstellen van klemmen gebeurt zodanig dat de vangst van andere beschermde diersoorten zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Bijlage II bij paragraaf 3.8 : Bestrijding overlast door dieren binnen bebouwde kom door gemeenten

- o Steenmarter

Voorschriften

1. De overlastbestrijding dient te worden uitgevoerd door personen die met goed gevolg de cursus steenmarter van het Kennis en adviescentrum dierplagen hebben gevolgd of zijn aangesloten bij het netwerk steenmarteroverlast van Stichting IKL.

2. Voor het verstoren van verblijfplaatsen mag gebruik worden gemaakt van werende middelen zoals geurstoffen of ultrasoon geluid.

3. De gebruiker van de Vrijstelling dient zich ervan te vergewissen dat bij het afsluiten van de toegang van steenmarters in gebouwen er geen steenmarters worden opgesloten in het gebouw.”

Aangezien in de Wet, uitvoeringsregelingen en Provinciale Verordening al is aangegeven onder welke voorwaarden de Landelijke respectievelijk Provinciale Vrijstelling uitgeoefend kan worden, zullen er daartoe in dit Faunabeheerplan Vrijstellingen geen nadere voorschriften opgenomen worden. De Wet en de uitvoeringsregelingen bevatten hiervoor ook geen grondslag.

In de Toelichting van het *Besluit natuurbescherming* is voorts aangegeven hoe een grondgebruiker gebruik kan maken van de Vrijstelling, alsmede dat als er een Vrijstelling wordt verleend, dat er dan impliciet géén andere bevredigende oplossing bestaat:

“De betrokken bepalingen staan afwijkingen uitsluitend toe als is voldaan aan de volgende cumulatieve voorwaarden: er bestaat geen andere bevredigende oplossing, de afwijking is gerechtvaardigd op grond van één van de in de betrokken bepalingen genoemde belangen, en de afwijking leidt niet tot een verslechtering van de staat van de betrokken vogelsoort, respectievelijk – als sprake is van een andere diersoort dan een vogelsoort – doet geen afbreuk aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidings-gebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

De grondgebruiker kan net als onder de Flora- en faunawet worden vrijgesteld van de verboden van de beschermingsregimes, neergelegd in de paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van het wetsvoorstel, met het oog op de bestrijding van schadelijke dieren op zijn grond en in of aan zijn opstallen. Schadebestrijding is aan de orde ingeval preventieve maatregelen onvoldoende soelaas bieden en jacht niet mogelijk is, bijvoorbeeld bij vogelsoorten waarop de Vogelrichtlijn geen jacht toestaat of als het noodzakelijk is om deze buiten de jachtseizoenen te bestrijden. Op grond van het voorgestelde tweede tot en met vierde lid van artikel 3.14 geldt de Vrijstelling voor de grondgebruiker ten behoeve van bestrijding van schadelijke dieren op door hem gebruikte grond of in of aan door hem gebruikte opstallen. De schade waarvoor Vrijstelling kan worden verleend is daarbij beperkt tot schade die door de schadelijke dieren binnen bepaalde geografische grenzen wordt veroorzaakt, namelijk schade op de gronden en aan de opstallen van de gebruiker en in de directe omgeving; het gaat dan om gronden binnen de grenzen van het werkgebied van de wildbeheereenheid waarin zij zijn gelegen en in voorkomend geval de grenzen van het werkgebied van een andere wildbeheereenheid die onmiddellijk grenst aan de betrokken gronden. Het gaat bovendien om schade die binnen een afzienbare termijn dreigt op te treden, namelijk in het huidige en volgende jaar”.

Feitelijk betreft dit Faunabeheerplan Vrijstellingen een overkoepelende aanvulling op het eerder gepubliceerde Faunabeheerplan Limburg 2015-2020. Op basis van het overgangsrecht bij de Wnb (artikel 9.5) geldt de goedkeuring van het Faunabeheerplan Limburg 2015-2020 onder artikel 30 van de (voormalige) Flora- en faunawet als goedkeuring als bedoeld in artikel 3.12, zevende lid, Wnb. Gelet op het bepaalde in artikel 3.12, eerste lid, Wnb, was echter een aanvulling op dit plan voor het onderdeel Vrijstellingen noodzakelijk.

Diverse hoofdstukken Faunabeheerplan Limburg 2015-2020 bevatten per relevante diersoort de met ingang van de Wet natuurbescherming verplicht aan te leveren afschotcijfers en gegevens over de populatieomvang van diverse soorten van de landelijke Vrijstellingslijst, op basis van schattingen, trends en - waar redelijkerwijs mogelijk - tellingen. Aanvullend zal ook een Faunabeheerplan Veldmuis (*Microtus arvalis*) worden aangeboden ter goedkeuring.

In de Wet natuurbescherming worden o.a. drie groepen handelingen gereguleerd welke een Faunabeheerplan behoeven, en waarvan de onderlinge relatie dient te worden omschreven in een faunabeheerplan:

1. Jacht: Benuttingsjacht op Wildsoorten, waarvan door de plaatsing op de landelijke wildlijst is bepaald dat er over het algemeen een redelijke wildstand van is. De jachthouder is voorts wettelijk verplicht te zorgen voor een redelijke wildstand in zijn jachtveld, en om schade, aangericht door Wildsoorten, te voorkomen.

Onder *redelijke wildstand* in een gebied wordt verstaan een dergelijke stand dat:

- *de gunstige staat van instandhouding van de soort duurzaam wordt gehandhaafd;*
- *er in of buiten het jachtseizoen zo min mogelijk kans is op schade veroorzaakt door Wildsoorten aan erkende belangen;*
- *zodra de duurzame stand in het geding komt, de jager gehouden is maatregelen te treffen opdat de stand verbeterd. Hierbij kan men denken aan biotoopverbeteringsprojecten op jachtveld of Wildbeheereenheid (WBE) niveau.*

2. Populatiebeheer: In dit kader mag alleen gehandeld worden op basis van een Ontheffing, Opdracht (v/h Aanwijzing) of Vrijstelling als op voorhand aangetoond is dat dit noodzakelijk is vanwege de populatiegrootte, zoals beschreven in een faunabeheerplan.
3. Schadebestrijding & Overlastbestrijding: Een grondgebruiker kan altijd werende middelen inzetten om eventuele schade te beperken. Zie website Bij12 Unit Faunafonds voor enkele voorbeelden: (<https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/faunaschade-preventiekit-fpk/>). Daarnaast kan op basis van een (landelijke of provinciale) Vrijstelling worden gehandeld, of aanvullend een Ontheffing worden verleend of een Opdracht worden gegeven (v/h Aanwijzing). Een en ander moet worden onderbouwd met een faunabeheerplan. Er zijn voor de betrokken soorten geen reële alternatieven beschikbaar, dan wel kan de inzet hiervan niet in redelijkheid (meer) worden verlangd.
Daar moet men denken aan zaken als effectieve middelen of methoden om de betrokken schade te voorkomen zonder overtreding van de verbodsbepalingen, bijvoorbeeld effectieve middelen voor het weghouden of verjagen van de betrokken vogels en andere dieren. Verjagen en weren is meestal (mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is) bij alle vogels en zoogdieren toegestaan om belangrijke schade te voorkomen. Vrijstelling voor overlastbestrijding kan alleen worden verleend als de in de wet genoemde belangen in het geding zijn. Voor vogels zijn dat: de volksgezondheid, openbare veiligheid en de veiligheid van het luchtverkeer. Voor specifiek genoemde andere diersoorten van Europees belang (Habitatrichtlijnsoorten zoals Bever, Lynx, Wolf of Otter) zijn dat: de volksgezondheid, openbare veiligheid of een andere dwingende reden van groot openbaar belang. Ten aanzien van vogelsoorten die in steden vervuiling en lawaai veroorzaken mag van het beschermingsregime worden afgeweken. Voor overige diersoorten (zoals Vos of Konijn) is er in principe bij iedere vorm van schade of overlast een Vrijstelling mogelijk.

In de Wijzigingsverordening Hoofdstuk 3 Natuur van de *Omgevingsverordening Limburg 2014 (GC03)* worden regels gesteld aan het faunabeheerplan, deze dient tenminste te bevatten:

Artikel 3.6.3 Algemene eisen aan een faunabeheerplan

Het faunabeheerplan bevat ten minste de volgende gegevens:

- a. *de omvang van het werkgebied van de faunabeheereenheid;*
- b. *een kaart waarop de begrenzing van het werkgebied van de faunabeheereenheid is aangegeven;*
- c. *kwantitatieve gegevens over de populatie van de diersoorten ten aanzien waarvan een duurzaam beheer en/of schadebestrijding en/of de uitoefening van de jacht wordt voorgesteld, met inbegrip van gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied gedurende het jaar, gebaseerd op trendtellingen, inventarisaties of onderbouwde schattingen;*
- d. *een beschrijving van preventieve maatregelen die worden genomen om schade te voorkomen;*
- e. *voor zover van toepassing op de betreffende diersoort, gegevens over het aantal dieren dat is gedood op grond van het voorafgaande faunabeheerplan, gespecificeerd per soort en per jaar.*

Artikel 3.6.4 Eisen aan een faunabeheerplan inzake populatiebeheer en schadebestrijding

Het faunabeheerplan bevat inzake populatiebeheer en schadebestrijding ten minste de volgende gegevens:

- a. *een onderbouwing van de noodzaak van een duurzaam beheer en schadebestrijding, waaronder een onderbouwde verwachting van de belangen als bedoeld in artikel 3.3, vierde lid, onderdeel b, onder 1° tot en met 4°, artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, onder 1° tot en met 3°, en artikel 3.10, tweede lid, onderdeel b tot en met h, van de Wet natuurbescherming die zouden worden geschaad indien niet tot beheer zou worden overgegaan;*
- b. *een beschrijving van de mate waarin de in onderdeel a bedoelde belangen in de 6 jaren voorafgaand aan het ter goedkeuring indienen van het faunabeheerplan zijn geschaad, inclusief de getroffen beheermaatregelen, waaronder het naar soort onderscheiden aantal gedode dieren;*
- c. *de gewenste stand van de diersoorten waarvoor populatiebeheer geldt, gerelateerd aan de op grond van artikel 3.6.3 verzamelde populatiegegevens;*
- d. *per diersoort een beschrijving van de aard, omvang en noodzaak van de handelingen die zullen worden verricht om de gewenste stand, bedoeld in onderdeel c, te bereiken of om schade te voorkomen;*

- e. per diersoort en gewas een beschrijving van de handelingen die in de periode, bedoeld in onderdeel b, zijn verricht om het schaden van de in onderdeel a bedoelde belangen te voorkomen, alsmede, voor zover daarover redelijkerwijs gegevens beschikbaar zijn, een beschrijving van de effectiviteit van die handelingen;
- f. voor zover het plan betrekking heeft op het beheer van edelherten, damherten, reeën of wilde zwijnen, een beschrijving van het voedselaanbod, de relatie tussen dit voedselaanbod en de grootte van de populatie van de betrokken dieren evenals de mogelijkheden van uitwisseling met aangrenzende gebieden;
- g. een beschrijving van de plaatsen in het werkgebied van de faunabeheereenheid waar en de perioden in het jaar waarin de in onderdeel e bedoelde handelingen zullen plaatsvinden;
- h. voor zover daarover kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn, een onderbouwde inschatting van de verwachte effectiviteit van de in onderdeel e bedoelde handelingen;
- i. een beschrijving van de wijze waarop de effectiviteit van de voorgenomen handelingen zal worden bepaald.

VS-3 Gecoördineerd beheer

De Wet natuurbescherming regelt dat het faunabeheerplan voor het werkgebied van een faunabeheereenheid voorziet in een samenhangende aanpak van de uitoefening van de Jacht op jachtvelden, Populatiebeheer, en de Schadebestrijding door grondgebruikers.

In principe zal er, naast de handelingen van de Jacht (waarbij er een redelijke wildstand gehandhaafd moet worden, op grond waarvan er naast eventuele benutting ook schade beperkend gehandeld moet worden) en het Populatiebeheer (waarin een schadebeperkende werking is voorzien) gebiedsgericht schadegestuurd worden gehandeld. Op WBE niveau (of op cluster van WBE's niveau) zal met alle in dat gebied relevante partijen besproken en afgestemd worden hoe het faunabeheer op basis van het faunabeheerplan het beste in de praktijk kan worden uitgevoerd.

Bij het gebruikmaken van de Vrijstelling zal gewerkt worden volgens een samenhangend meertraps-proces van gecoördineerde Jacht, Beheer & Schadebestrijding:

1. *Gedurende het jachtseizoen wordt van een jachthouder verwacht dat hij ervoor zorgt dat er gedurende het jachtseizoen naast een mogelijke benutting zo min mogelijk schade en overlast door Wildsoorten te verwachten is in zijn eigen jachtveld, zowel in het jachtseizoen als daarbuiten, wel moet hierbij de redelijke wildstand behouden blijven;*
2. *Mocht of kon in een bepaald gebied de Jacht niet op een dermate manier uitgeoefend worden dat tijdens of buiten het jachtseizoen dreigende schade of overlast door Wildsoorten afdoende kon worden voorkómen, dan kan aanvullend op de Jacht op Wildsoorten voor sommige soorten (Houtduif, Konijn) op basis van de Landelijke Vrijstelling op basis van een goedgekeurd faunabeheerplan beheerd worden;*
3. *Indien het andere dan de hierboven genoemde vrijgestelde soorten betreft kan de betreffende soort op basis van een Landelijke dan wel Provinciale Vrijstelling op basis van een goedgekeurd faunabeheerplan beheerd worden;*
4. *Mocht er na inzet van hiervoor genoemde middelen nog steeds sprake zijn van (dreigende) schade of overlast door bepaalde diersoorten, dan is de inzet van Ontheffingen op basis van een faunabeheerplan aan de orde.*
5. *Tenslotte (als voornoemde handelingen niet tot het gewenste resultaat leiden en als daartoe de noodzaak bestaat) kan er een Opdracht (v/h Aanwijzing) worden gegeven door de provincie, waarbij aan specifieke personen diverse middelen en methoden kunnen worden toegestaan en de toegang tot terreinen kan worden afgedwongen. Dit kan ook voor soorten als Exoten en Verwilderde Dieren (die niet vallen onder het beschermende regime van de wet), maar waarvoor bijvoorbeeld het gebruik van het geweer pas is toegestaan als daartoe is aangewezen.*

In de Wet natuurbescherming Art. 3.15 -1^e lid is voorzien dat sommige soorten landelijk vrijgesteld worden bij Besluit voor wat betreft een aantal verboden voor grondgebruikers in verband met de bestrijding van schade.

Vrijstelling wordt verleend voor de volgende verboden:

- Vogels: doden, vangen, onder zich hebben, nesten, rustplaatsen of eieren te vernielen of te beschadigen of weg te nemen, dieren opzettelijk te verstoren, eieren rapen, onder zich hebben.
- Habitatrichtlijnsoorten: opzettelijk doden, opzettelijk vangen, onder zich hebben en vervoeren, opzettelijk verstoren, opzettelijk eieren te vernielen of rapen, voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.
- Overige diersoorten: opzettelijk doden, opzettelijk vangen, voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.

Het betreft hier soorten die in het gehele land schade aanrichten, en die niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen. De toetsing óf deze soort Vrijstelling kan verdragen is bij de Vrijstelling al gedaan (*Besluit natuurbescherming Art. 3.1*):

- *Canadese gans (Grote Canadese Gans en Hutchins Canadese gans)*;
- *Houtduif*;
- *Kauw*;
- *Konijn*;
- *Vos*;
- *Zwarte Kraai*.

Voor alle handelingen in het kader van de Landelijke Vrijstelling geldt dat uitsluitend de wettelijk toegestane middelen en methoden mogen worden ingezet.

Voor Vogels zijn dat de met name in de wet genoemde middelen die op basis van de Vogelrichtlijn mogen worden ingezet:

- *Geweren*;
- *Honden, niet zijnde lange honden*;
- *Haviken, Slechtvalken en Woestijnbuizerds*.

Voor Habitatrichtlijn soorten geldt dat op basis van de Landelijke Vrijstelling de middelen en methoden zoals genoemd bij Vogels mogen worden toegepast, en dat zij in ieder geval niet zonder provinciale ontheffing of Vrijstelling gevangen en/of gedood mogen worden met niet-selectieve middelen.

Voor Overige diersoorten geldt dat op basis van een Vrijstelling de volgende middelen en methoden mogen worden toegepast.

- *Geweren*;
- *Honden, niet zijnde lange honden*;
- *Haviken, Slechtvalken en Woestijnbuizerds*;
- *Fretten*;
- *Kastvallen*;
- *Vangkooien*;
- *Buidels*.

Additioneel zijn middelen toegestaan welke niet als middel tot bemachtigen en/of doden an sich worden beschouwd. Voorbeelden hiervan zijn zaken als lokfluiten en imitatie lokvogels, hutjes en camouflage middelen (om een effectief beheer mogelijk te maken) en kunstmatige verhogingen die worden gebruikt in relatie tot de veiligheid: alle vormen van verplaatsbare of vaste hoogzitten.

Voor de volgende op basis van de Wet natuurbescherming Landelijk Vrijgestelde (LV) soorten en op basis van de Omgevingsverordening Limburg Provinciaal Vrijgestelde (PV) soorten is er in het Faunabeheerplan Limburg 2015-2020 een hoofdstuk opgenomen:

- *Hfdst. 10 - Canadese gans / (LV)*;
- *Hfdst. 12 - Kauw / (LV)*;
- *Hfdst. 14 - Zwarte Kraai / (LV)*;
- *Hfdst. 17 - Houtduif / (LV)*;

- *Hfdst. 24 - Vos / (LV);*
- *Hfdst. 26 - Steenmarter / (PV);*
- *Hfdst. 28 - Molmuis (v/h Woelrat) / (PV);*
- *Hfdst. 30 - Konijn / (LV).*

Per diersoort staan hierin voor zover in redelijkheid mogelijk en van toepassing o.a. de aantallen gedode dieren, de trendtellingen en de overige handelingen in het kader van het eventuele overige beheer en schadebestrijding vermeld, conform hetgeen hierover in de Omgevingsverordening is gevraagd. Voor de per verordening in de provincie Limburg vrijgestelde Veldmuis (*Microtus arvalis*) zal een vergelijkbaar hoofdstuk worden ingediend.

Bij Beheer en Schadebestrijding, zowel bij handelen op basis van een Opdracht (v/h Aanwijzing), Vrijstelling of Ontheffing, moet aangegeven worden hoe groot de populaties zijn en welke wettelijk erkende belangen geschaad kunnen worden indien die populaties niet gereguleerd gaan worden dan wel er geen schade bestreden gaat worden.

VS-4 Maatschappelijke inbedding

Maatschappelijke relevantie van het handelen op basis van de Landelijke Vrijstelling is vooral gelegen in het kader van schadebestrijding, schade preventie en overlastbestrijding. Door het verlagen van de stand kan o.a. overlast en/of schade aan gewassen, sportvelden, industrieterreinen, begraafplaatsen, vliegvelden en dijklichamen worden beperkt dan wel voorkomen. Per diersoort is dit in het soort-eigen hoofdstuk Faunabeheerplan Limburg 2015-2020 verder uitgewerkt.

VS-5 De Grondgebruiker & de Jachthouder

De Grondgebruiker heeft het recht om schade te laten beperken middels inzet van een Vrijstelling. Hij kan dit zelf doen, of iemand anders (een jager of een WBE) middels een grondgebruikersverklaring hier toestemming voor geven. Om met het geweer te mogen handelen, moet het terrein voldoen aan de wettelijke eisen gesteld aan een bejaagbaar veld.

De lokale jachthouder kent zijn veld en kan daarom inschatten wat er, gegeven de aanwezige populaties van dieren in zijn veld, nodig is aan afschot om schade en overlast zoveel mogelijk te beperken. De in de wet opgenomen verplichting om bij de uitoefening van de Landelijke Vrijstelling overeenkomstig het faunabeheerplan te handelen, waarborgt dat de inspanningen van de jachthouder op zijn jachtveld zijn afgestemd op andere inspanningen in het werkgebied van de Faunabeheereenheid Limburg, te weten de uitoefening van de Jacht, het Populatiebeheer en de Schadebestrijding door grondgebruikers in de omgeving (meer-traps proces, zie *Paragraaf VS-3*).

Er moet door jachtaktehouders verplicht informatie worden aangeleverd aan de Faunabeheereenheid Limburg over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, welke zij hebben gedood (artikel 3.13 wet natuurbescherming). Dit geldt dus ook voor alle verrichte handelingen op basis van de Vrijstelling. Aanvullend, om te kunnen voldoen aan het gestelde in de wet dat een faunabeheerplan een overzicht dient te geven in het effect van een bepaald middel, geldt deze verplichting tot rapporteren derhalve ook voor niet-jachtaktehouders welke dieren van vrijgestelde diersoorten doden op basis van een Vrijstelling (zoals fretteren of jachtvogel op Konijn, kastval Vos). Voor de grondgebruiker, de eventuele jachthouder of overige uitvoerder dan wel de WBE betreft dat de verplichting om binnen de gebruikelijk gestelde termijn (2 weken) te rapporteren over afschot en/of eventuele andere middels Vrijstelling toegestane handelingen.

Ook is er voor WBE's de verplichting (zoals vastgelegd in de Provinciale Verordening artikel 3.5.3) om deel te nemen aan de nu ook al uitgevoerde tellingen, inventarisaties en/of schattingen van de diverse diersoorten zoals genoemd in de faunabeheerplannen en het aanleveren van gegevens aan de Faunabeheereenheid Limburg o.a. ten behoeve van het opstellen en de uitvoering van faunabeheerplannen, op basis waarvan o.a. de inzet van de Vrijstelling mogelijk wordt gemaakt. Deze verplichting mag door de WBE worden verlegd naar individuele leden van de betreffende Wildbeheereenheid.

In veel gevallen is de jachthouder degene die jaagt en tevens uitvoering geeft aan beheer en schadebestrijding, waaronder de Landelijke en/of Provinciale Vrijstelling. De samenhangende aanpak van Jacht, Beheer en Schadebestrijding is daarmee geborgd. In enkele gevallen is de uitvoerder van de schadebestrijding niet de jachthouder: het staat de grondgebruiker immers vrij om ook aan anderen dan degene waaraan de jachtrechten voor de benuttingsjacht op Wildsoorten zijn verhuurd toestemming te geven zijn schade te bestrijden. Goede lokale afstemming, minimaal op WBE niveau, tussen alle optredende partijen is dan noodzakelijk.

VS-6 Naleving van het plan

Dit plan stelt o.a. eisen aan hoe men uitvoering dient te geven aan dit faunabeheerplan. Hieronder ook begrepen de wijze waarop deelname aan tellingen en registratie van afschot dient plaats te vinden.

In het controleren van de naleving van dit plan hebben meerdere partijen een rol. Primair gaat het dan om een corrigerende werking tussen jagers en/of grondgebruikers onderling. Indien er misbruik is te vrezen van de bevoegdheid tot jagen of er grond is om aan te nemen dat de jager nalatig zal zijn te doen wat een goed jager betaamt bij de uitoefening van de jacht, beheer en/of schadebestrijding op basis van dit faunabeheerplan zou de Korpschef van Politie een aanvraag tot het verkrijgen van jachtakte kunnen weigeren (*artikel 3.28 lid 3 van de Wet natuurbescherming*), dan wel de jachtakte kunnen intrekken. Indien nodig kan voor verdergaand corrigerend optreden worden teruggevallen op de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van de WBE's en in het verlengde daarvan de landelijk ontwikkelde stichting voor geschillenbeslechting met een eventuele adviesrol voor de Faunabeheereenheid Limburg.

Als houder van het goedgekeurde faunabeheerplan draagt de Faunabeheereenheid Limburg een bestuursrechtelijke verantwoordelijkheid. In eerste instantie zal bij voorkeur een beroep worden gedaan op gepast nader optreden in WBE verband.

VS-7 Jacht, Beheer & Schadebestrijding in Natura 2000 gebieden

In het vigerende Faunabeheerplan Limburg 2015-2020 is opgenomen dat Beheer en Schadebestrijding worden beschouwd als bestaand gebruik in Natura 2000 gebieden, mits ze niet een wezenlijke en permanente verstoringe invloed hebben op de specifieke natuurdoelen van het betreffende gebied.

De afweging over de toelaatbaarheid van de Jacht, Beheer & Schadebestrijding in een Natura 2000-gebied kan het beste op beheerplanniveau worden gemaakt. Het is in het algemeen aan de eigenaar (of diegene aan wie hij de toestemming tot handelen middels een grondgebruikersverklaring heeft doorgeschreven) van het Natura 2000 gebied om te bepalen of er op zijn grond sprake zal zijn van Jacht, Beheer & Schadebestrijding, of het nu gaat om een Natura 2000 gebied of niet. De afweging over de toelaatbaarheid van Jacht, Beheer & Schadebestrijding in Natura 2000 gebieden moet worden gemaakt in het licht van de specifieke te beschermen natuurwaarden en te realiseren instandhoudingsdoelstellingen in het desbetreffende gebied. Wanneer de grondgebruiker van het gebied ervoor kiest Jacht, Beheer & Schadebestrijding toe te staan, zal de uitoefening van de Jacht, Beheer & Schadebestrijding dienen te voldoen aan de regels ter bescherming van het Natura 2000 gebied. Voor mogelijke significante verstoringen is een vergunning vereist van Gedeputeerde Staten, of dient overeenkomstig de Vrijstellingsvoorwaarden in het door Gedeputeerde Staten vastgestelde beheerplan te worden gehandeld.

VS-8 Analyse & Conclusie

In dit Faunabeheerplan Limburg Landelijke Vrijstelling wordt de in de Wet natuurbescherming aangegeven maatschappelijk verankering van de Vrijstelling gegeven, en wordt de relatie met overige handelingen in het kader van Jacht, Beheer & Schadebestrijding omschreven.

Voor gedetailleerdere gegevens per diersoort (zoals schatting aantallen, afschotcijfers historisch e.d.) wordt verwezen naar de respectieve diersoort specifieke hoofdstukken in het Faunabeheerplan Limburg 2015-2020, dan wel het Faunabeheerplan Limburg Veldmuis.

VS-9 Literatuur / Bronnen

- *Faunabeheerplan Limburg 2015-2020*
(<http://www.limburg.nl/dsresource?type=pdf&objectid=limburg:3745&versionid=&subobjectname=>)
- Vos, C. et al: *Beoordeling Provinciale Vrijstellingslijst; Alterra rapportnummer 2669; 2016*